

การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูผู้สอนด้านการจัดการเรียนรู้
โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร*

An assessment of the needs for teacher development on learning management of
Schools under Bangkok Metropolitan Administration.

จิรนนท์ นุ่นชูคันธ์ (Chiranan Nunchukun)**

วรรณดี แสงประทีปทอง (Vandee Sangprateetong)***

ประยูร ครองยศ (Prayoon Krongyod)****

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูผู้สอนด้านการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร (2) จัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูผู้สอนด้านการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร และ (3) เสนอแนวทางการพัฒนาครูผู้สอนด้านการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 425 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูผู้สอน และแบบวัดเจตคติ วิเคราะห์ข้อมูลใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการวิเคราะห์เนื้อหา และการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านความรู้และพฤติกรรม ครูผู้สอนมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาเรื่องการจัดการเรียนรู้โดยใช้การวิจัย การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการบูรณาการ และการประเมินผล การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ด้านเจตคติ ครูมีเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้ในระดับค่อนข้างดี ร้อยละ 49.88
2. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูผู้สอนด้านการจัดการเรียนรู้จากมากไปน้อย คือด้านพฤติกรรม ด้านความรู้ และด้านเจตคติ ตามลำดับ
3. แนวทางการพัฒนาครูผู้สอนจากผลการประเมินความต้องการจำเป็น มีประเด็น การพัฒนาคือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้การวิจัย การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการบูรณาการ และการประเมินผลการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง โดยครูผู้สอนเรียนรู้ด้วยการศึกษาด้วยตนเอง ศึกษาจากเพื่อนครู และวิทยากร ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครู ผู้บริหารควรให้การสนับสนุน ส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเอง

* เพื่อเผยแพร่วิทยานิพนธ์

** นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา แผนกวิชาการวัดและประเมินผล สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

E-mail : n.chiranan@gmail.com โทรศัพท์ 081-5646651

Student Master of Education Program in Educational Measurement and Evaluation (Educational Evaluation) Sukhothai Thammathirat Open University

*** อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณดี แสงประทีปทอง: ASST. PROF. Vandee Sangprateetong,

**** อาจารย์ที่ปรึกษา ดร.ประยูร ครองยศPh.D. : Prayoon Krongyod, PH.D.

โดยจัดให้มีการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ศึกษาดูงาน จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มโรงเรียน นิเทศและประเมินผลการพัฒนาครู

Abstract

The purposes of this study were (1) to assess the needs for teacher development on learning management; (2) to sort of the needs for teacher development on learning management; and (3) to guideline for teacher development on learning management of schools under Bangkok Metropolitan Administration. The sample consists of teachers from schools under Bangkok Metropolitan Administration. There were 425 subjects chosen by multi-stage sampling. The instruments used in this study included the questionnaire of the needs for teacher development and the attitude test developed by researcher. The data were statistically analyzed by using the frequency, percentage, mean, and sort of priority setting of the needs for teacher development.

The results of the study were as follows:

1. The teacher s' needs on knowledge for development on learning management were classroom action research, project approach and cooperative learning respectively. On behavior, the teachers' needs were classroom action research, integrated learning and authentic assessment respectively. The teachers' attitudes toward the learning management were at a moderate level of 49.88 percent.

2. The sort of the needs for teacher development on learning management were behavior, knowledge and attitudes respectively.

3. Guidelines for teachers' knowledge to develop learning management in teaching were self-learning activities, conclusion and classroom action research. The learning management on behavior should relate with background knowledge, encourage the students in learning participation, use research in classroom and evaluate from authentic assessment.

บทนำ

สังคมโลกในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การรับรู้ข้อมูลข่าวสารของมนุษย์ทั่วโลกก็เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วเช่นกัน ความเจริญก้าวหน้าด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทำให้โลกที่กว้างใหญ่เป็นโลกไร้พรมแดนแห่งการเรียนรู้ สังคมโลกมีทั้งการแข่งขันและร่วมมือกันมากขึ้น การจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลง ผู้เรียนจำเป็นต้องมีทักษะการเรียนรู้เพิ่มขึ้นหลายประการ อาทิ ทักษะทางภาษา ทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ทักษะในการใช้เทคโนโลยีและสื่อสารสนเทศต่างๆ อย่างมีสติ มีเหตุผล การใช้วิจารณญาณในการแยกแยะข้อมูลข่าวสาร เลือกรับสิ่งที่ดีงาม สิ่งที่เป็นคุณประโยชน์ ผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาให้เป็นผู้ที่มีความรู้ทันโลกพร้อมๆ กับการเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม สามารถครองตนอยู่ในความดีงาม ความถูกต้อง รอดพ้นจาก

อบายมุข สิ่งเสพติด สิ่งชั่วร้ายไปในทางเสื่อมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มีบทบัญญัติเกี่ยวกับกระบวนการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้ใน มาตรา 80 (3) "รัฐต้องพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความต้องการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข" รัฐบาลจึงได้ตราไว้เป็นพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 52 "ให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบกระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานให้เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูงโดยการกำกับประสานงานให้สถาบันทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อมและมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่และบุคลากรประจำอย่างต่อเนื่อง" นอกจากนี้ยังระบุหน้าที่ของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง นักเรียนและชุมชน เพื่อประสานความร่วมมือในการปฏิรูปการเรียนการสอนให้ประสบผลสำเร็จ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ 2549: 8) อย่างไรก็ตาม ครูซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง ผู้เรียน และชุมชน ครูจึงมีบทบาทในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนให้รู้จักคิดวิเคราะห์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยการปฏิบัติจริง ลดการท่องจำ ให้ผู้เรียนปฏิบัติเพื่อพัฒนาความสามารถอย่างเต็มตามศักยภาพ ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยสอดแทรกไปในกิจกรรมการเรียนการสอน และโดยการจัดกิจกรรมเสริม ตลอดจนปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี นำสื่อเทคโนโลยีต่างๆมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดความเข้าใจได้ง่ายและน่าสนใจ รวมทั้งจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน และทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อนำผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียน

จากการติดตามประเมินผลการปฏิรูปการศึกษาเป็นระยะอย่างต่อเนื่องพบประเด็นที่มีความก้าวหน้าและปัญหาด้านการดำเนินงานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ควรเร่งดำเนินการพัฒนา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552) ผลจากการทดสอบระดับชาติ พบว่าคุณภาพผู้เรียนต้องได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้น ซึ่งสาเหตุอาจเกิดขึ้นจากหลายปัจจัย ปัจจัยหลักคือครู โรงเรียนจำนวนหนึ่งขาดแคลนครูทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ บางแห่งไม่มีครูสอนเฉพาะวิชา หรือเกิดจากหลักสูตรการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน เน้นการท่องจำ ไม่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง ทำให้ผู้เรียนเพื่อการเรียนไม่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง การจัดการเรียนการสอนไม่เน้นการฝึกปฏิบัติและไม่เน้นการฝึกให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์แก้ปัญหา ปัจจัยดังกล่าวส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน และปัญหาด้านการผลิตและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา พบว่าหลักสูตรการผลิตครูไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติจริง ขาดการประสานระหว่างหน่วยผลิตครูและหน่วยใช้ครู คุณภาพบัณฑิตยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ความศรัทธาต่อวิชาชีพครูมีน้อย ทำให้คนเก่งไม่ต้องการเป็นครู ทำให้ขาดครูที่มีคุณภาพ การพัฒนาครูเกิดความซ้ำซ้อน เนื่องจากขาดการประสานแผนในการพัฒนาครูระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบ ทำให้สิ้นเปลืองทั้งงบประมาณและเวลาของครู ไม่มีกระบวนการพัฒนาที่ต่อเนื่อง ขาดการติดตามและประเมินผลการพัฒนาครู รวมทั้งขาดแผนและกระบวนการพัฒนาที่ต่อเนื่องตามระดับ

สมรรถนะของครู การได้วิทยฐานะของครูยังไม่ส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ดังนั้นการประเมินผลงานของครูเพื่อเลื่อนวิทยฐานะควรพิจารณาจากคุณภาพของผู้เรียนที่ครูสอนด้วย

สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร มีหน่วยงานในกำกับดูแลคือ กองพัฒนาข้าราชการครู กรุงเทพมหานคร มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการพัฒนาฝึกอบรมข้าราชการครูกรุงเทพมหานครและบุคลากรทางการศึกษา การวิเคราะห์ความต้องการ กำหนดและพิจารณาหลักสูตร นโยบายแผนและมาตรฐานในการพัฒนาฝึกอบรมข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การจัดการพัฒนา ฝึกอบรม กำหนดตำแหน่ง ตำแหน่งและวิทยฐานะตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 จึงจัดให้มีโครงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยมีจุดเน้นคือ พัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม ดำรงชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง และนโยบายการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง ตลอดจนเกิดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ในการพัฒนาครูผู้สอนด้านการจัดการเรียนรู้ ให้ประสบผลสำเร็จ มีคุณค่าต่อครู รวมทั้งคุ้มค่าต่อการลงทุนขององค์กร จะต้องมีการมีสารสนเทศที่สะท้อนถึงความต้องการที่แท้จริง ขั้นตอนที่สำคัญที่จะได้สารสนเทศที่จะนำไปสู่การพัฒนาครู คือการประเมินความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) การประเมินความต้องการจำเป็น เป็นกระบวนการที่เป็นระบบซึ่งใช้เพื่อกำหนดความแตกต่างระหว่างสภาพที่มุ่งหวังกับสภาพที่เป็นอยู่จริง เน้นที่ความแตกต่างของผลลัพธ์ (Outcome Gaps) จากนั้นมีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความแตกต่างนั้น แล้วเลือกความต้องการจำเป็นที่สำคัญมาแก้ไข (สุวิมล ว่องวานิช, 2557 :76) การที่หน่วยงานใดจะดำเนินการพัฒนาบุคลากรในหน่วยงาน จำเป็นจะต้องพิจารณาตัดสินใจโดยอาศัยข้อมูลที่เชื่อถือได้ จากการประเมินความต้องการจำเป็นว่าปัญหาหรือความต้องการจำเป็นที่แท้จริงนั้นคืออะไร ถ้าเกิดการตัดสินใจที่ผิดพลาดย่อมหมายถึงการสูญเสียทั้งในด้านการงบประมาณเวลา อีกทั้งการวางแผนเพื่อพัฒนาโดยไม่ได้คำนึงถึงความต้องการจำเป็นระดับบุคคลหรือกลุ่มบุคคลต่างๆ ย่อมก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติและปัญหาอื่นๆตามมาอย่างไม่สิ้นสุด (นิศา ชูโต, 2540 อ้างถึงในพัชร ชันอาสาสะวะ, 2544 : 3) กองพัฒนาข้าราชการครู สำนักงานการศึกษา เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลและพัฒนาครูโดยตรง จัดหลักสูตรอบรมและพัฒนาครูผู้สอนหลายหลักสูตรเห็นความสำคัญของการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูผู้สอนดังกล่าว เพื่อให้ได้สารสนเทศที่ช่วยวางแผนการดำเนินงานพัฒนาครูหรือแก้ไขปัญหาต่างๆ สอดคล้องกับสภาพที่เกิดขึ้นจริง เพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจปรับปรุงแก้ไข การทำแผนพัฒนาการดำเนินงานด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูผู้สอนด้านการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในด้านความรู้ พฤติกรรม และเจตคติการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ได้ความต้องการจำเป็นอย่างแท้จริง นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของครูผู้สอนที่ตรงเป้าหมาย

วัตถุประสงค์การวิจัย

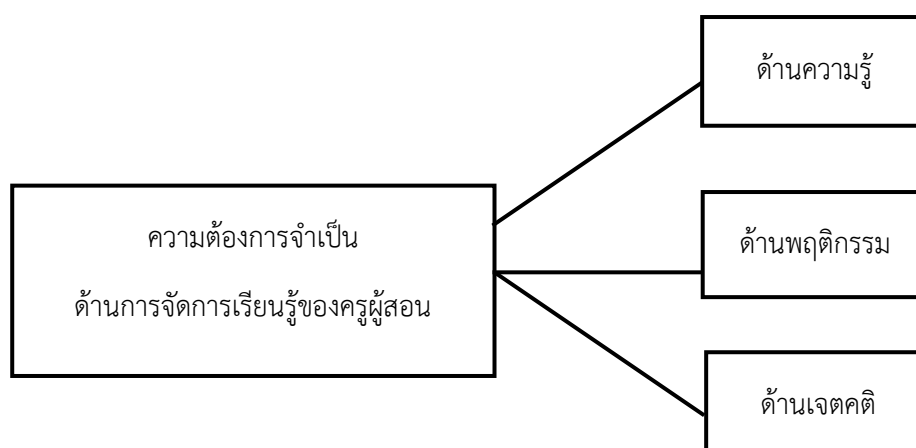
1. เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูผู้สอนด้านการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

2. เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูผู้สอนด้านการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร

3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาครูผู้สอนด้านการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ และการประเมินความต้องการจำเป็น (สุวิมล ว่องวาณิช, 2557) วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาของสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร (สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2557) ผู้วิจัยได้สรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูผู้สอนด้านการจัดการเรียนรู้ ดังที่แสดงในภาพประกอบที่ 1.1

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นครูผู้สอนโรงเรียนในสังกัด กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2557 จำนวนทั้งสิ้น 14,503 คน

2. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูผู้สอนด้านการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนในสังกัด กรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้วิจัยประเมินความต้องการจำเป็นตามกรอบแนวคิดจากการศึกษาเอกสารเป็นกรอบการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ด้านความรู้ในการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) หลักการและแนวคิดการจัดการเรียนรู้ 2) บทบาทครูในการจัดการเรียนรู้ 3) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ 4) การวัดและประเมินผล

ด้านพฤติกรรมในการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) พฤติกรรมตามหลักการและแนวคิดการจัดการเรียนรู้ 2) พฤติกรรมตามบทบาทครูในการจัดการเรียนรู้ 3) พฤติกรรมในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ 4) พฤติกรรมการวัดและประเมินผล

ด้านเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้ คือ ความรู้สึกของครูผู้สอนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) แนวคิดในการจัดการเรียนรู้ 2) การจัดการเรียนรู้ และ 3) ความมุ่งมั่นในการจัดการเรียนรู้

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูผู้สอนด้านการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ครูผู้สอนโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2557 จำนวนทั้งสิ้น 4,503 คน กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ครูผู้สอนโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2557 จำนวน 390 คน โดยสุ่มกลุ่มพื้นที่ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งแบ่งเป็น 6 กลุ่ม ได้แก่ กรุงเทพมหานครใต้ กรุงเทพมหานครกลาง กรุงเทพมหานครตะวันออก กรุงเทพมหานครเหนือ และกรุงเทพมหานครใต้ กลุ่มพื้นที่ละ 1 สำนักงานเขต รวม 6 สำนักงานเขต และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายสุ่มครูผู้สอนจากแต่ละกลุ่มพื้นที่ และขนาดโรงเรียนตามสัดส่วนประชากร ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 500 คนได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 425 ชุด คิดเป็นร้อยละ 85

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูผู้สอนด้านการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ใช้เครื่องมือ 2 ฉบับ คือ

1) แบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูผู้สอน ด้านการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลของครูผู้สอนเป็นแบบตรวจสอบรายการ โดยสอบถามระดับการศึกษา และกลุ่มสาระที่สอน

ตอนที่ 2 ความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้ ประกอบไปด้วย 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 ความรู้ในการจัดการเรียนรู้ จำนวน 30 ข้อ เป็นข้อคำถามที่มีลักษณะแบบใช่/ไม่ใช่ ที่ตอบถูกให้คะแนนเป็น 1 และตอบผิดให้คะแนนเป็น 0 หากคุณภาพของเครื่องมือดังนี้ ค่าความยาก (Difficulty Index : p) ค่าอำนาจจำแนกโดยเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำค่าความเที่ยงตามวิธีการของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson) โดยใช้สูตร K-R20 โดยมีค่าความยากตั้งแต่ 0.32 – 0.80 ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.31 – 0.70 ความเที่ยงเท่ากับ 0.92 และส่วนที่ 2 พฤติกรรมในการจัดการเรียนรู้ จำนวน 30 ข้อ เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ในรูปแบบการตอบสนองคู่ (Dual-response Format) หาความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.95

2) แบบวัดเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้ สร้างโดยใช้วิธีของลิเคิร์ท จำนวน 20 ข้อ หาอำนาจจำแนกโดยเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ แล้วเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยการทดสอบค่าที ได้อำนาจจำแนกระหว่าง 0.41 – 0.69 โดยการทดสอบ ค่าที่มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ทุกข้อ หาความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach 's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.90

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยขอหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากมหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช สาขาศึกษาศาสตร์ไปยังสำนักการศึกษา สำนักงานเขต 6 เขต และโรงเรียนใน 6 สำนักงานเขต นำหนังสือจากสำนักงานเขต เพื่อขอความร่วมมือไปยังครูในโรงเรียนต่างๆ ที่อยู่ในสำนักงานเขต 6 เขต นำเครื่องมือไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับครูผู้สอน โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้รับการตอบแบบสอบถามและแบบวัดเจตคติคืนจำนวน 425 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 85.00 และรวบรวมเพื่อทำการตรวจให้คะแนน และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 แบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูผู้สอนด้านการจัดการเรียนรู้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ (Percentage) นำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 ความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์จัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูผู้สอนด้านการจัดการเรียนรู้ในภาพรวม โดยใช้สูตร Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified}) (สุวิมล ว่องวานิช, 2557) วิเคราะห์เนื้อหาในส่วนที่เป็นคำถามปลายเปิด

4.2 แบบวัดเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยนับคะแนนรวมและร้อยละ

ผลการวิจัย

1. ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูผู้สอนด้านการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

1.1 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูผู้สอนด้านความรู้ในการจัดการเรียนรู้ พบว่าครูผู้สอนมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาเรื่องจัดการเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเพื่อค้นหาความรู้อย่างเป็นระบบ เป็นลำดับที่ 1 การจัดการเรียนรู้แบบโครงงานเพื่อฝึกทักษะการคิด เป็นลำดับที่ 2 การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อฝึกทักษะการจัดการ และการประเมินผลการเรียนรู้ทั้งผลงานและกระบวนการ เป็นลำดับที่ 3 ประเมินผลการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงและจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสรุปความรู้ได้ด้วยตนเอง เป็นลำดับที่ 4 และการจัดการเรียนรู้แบบค้นพบเพื่อฝึกทักษะการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา เป็นลำดับที่ 5

1.2 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูผู้สอนด้านพฤติกรรมในการจัดการเรียนรู้ พบว่าครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาด้านพฤติกรรมในการจัดการเรียนรู้เรื่องจัดการเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเพื่อค้นหาความรู้อย่างเป็นระบบเป็นลำดับที่ 1 การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการบูรณาการเพื่อบูรณาการสาระความรู้ด้านต่างๆ เป็นลำดับที่ 2 การประเมินผลการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง เป็นลำดับที่ 3 การจัดการเรียนรู้โดยใช้โมเดลซิปปาเพื่อให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองและมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เป็นลำดับที่ 4 และการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อฝึกทักษะการจัดการ เป็นลำดับที่ 5

1.3 ผลการวัดเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้ในระดับค่อนข้างดี ร้อยละ 49.88

2. ผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูผู้สอนด้านการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่าในภาพรวมครูผู้สอนมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาด้านพฤติกรรมในการจัดการเรียนรู้อยู่ในลำดับที่ 1 ด้านความรู้ในการจัดการเรียนรู้อยู่ในลำดับที่ 2 และด้านเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้เป็นลำดับสุดท้าย แสดงว่า ครูผู้สอนมีความต้องการจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาด้านพฤติกรรมในการจัดการเรียนรู้ก่อนด้านอื่นๆ รายละเอียดปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูผู้สอนด้านการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

การประเมินความต้องการจำเป็น	I	I - D	PNI _{Modified}	ลำดับ
ด้านความรู้ในการจัดการเรียนรู้	30	9.21	0.44	2
ด้านพฤติกรรมในการจัดการเรียนรู้	4.55	1.44	0.46	1
ด้านเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้	100	18.19	0.22	3

3. แนวทางการพัฒนาครูผู้สอนด้านการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูผู้สอนข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาครูผู้วิจัยสรุปเป็นแนวทางการพัฒนาครูผู้สอนด้านการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร จากผลการประเมิน 3 ด้าน คือ ความรู้ พฤติกรรมและเจตคติ เป็นแนวทางการพัฒนาครูผู้สอนด้านความรู้และพฤติกรรม ตามประเด็นที่ศึกษา 4 ประเด็น ดังนี้

1) หลักการจัดการเรียนรู้ ควรพัฒนาครูผู้สอนให้จัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สัมพันธ์กับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน

2) บทบาทครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ ควรพัฒนาครูผู้สอนให้จัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสรุปความรู้ได้ด้วยตนเอง และกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการเรียนรู้

3) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรพัฒนาครูผู้สอนให้จัดการเรียนรู้โดยใช้การวิจัยจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน และจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการบูรณาการ

4) การวัดและประเมินผล ควรพัฒนาครูผู้สอนให้ประเมินผลการเรียนรู้ทั้งผลงานและกระบวนการ และประเมินผลการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง

การพัฒนาครูผู้สอนตามประเด็นที่ผู้วิจัยวิเคราะห์จากความต้องการจำเป็นและข้อเสนอการพัฒนาครู พบว่าการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ควรทำควบคู่ไปกับการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียน ครูผู้สอนสามารถเรียนรู้และลงมือปฏิบัติด้วยตนเองด้วยการศึกษาดูด้วยตนเอง ศึกษาจากเพื่อนครู และวิทยากร ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครู นอกจากนั้นสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัดจัดสรรงบประมาณการพัฒนาครูผู้สอนอย่างเพียงพอ และ

ตรงกับความต้องการอย่างแท้จริง เปิดโอกาสให้ครูผู้สอนศึกษาหาความรู้ในเรื่องที่สนใจ ผู้บริหารควรให้การสนับสนุน ส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเอง โดยจัดให้มีการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการให้ครูผู้สอนมีความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ศึกษาดูงาน สร้างเครือข่ายหรือกลุ่มครูผู้สอนแลกเปลี่ยน เรียนรู้ พัฒนาการจัดการเรียนรู้ นิเทศติดตามและประเมินผลการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผลการวิจัย

1. การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูผู้สอนด้านการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ประเมิน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านพฤติกรรม และด้านเจตคติ ซึ่งมีประเด็นการศึกษา 4 ประเด็น คือ

1.1 หลักการจัดการเรียนรู้ จากการวิเคราะห์ผลการประเมินความต้องการจำเป็นด้านความรู้และพฤติกรรมให้ผลสอดคล้องกัน คือจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสามารถทำกิจกรรมต่างๆ ได้ด้วยตนเอง และให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม เพราะเป็นสิ่งสำคัญลำดับเบื้องต้นของการเรียนรู้ที่ดี การได้ลงมือทำ ได้ฝึกปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ เลือกเรื่องที่จะเรียน วางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนโดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ใช้กระบวนการกลุ่ม จะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจอย่างแท้จริง นอกจากนั้นนั้นครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สัมพันธ์กับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน เพราะประสบการณ์เดิมหรือความรู้เดิมเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้เรื่องใหม่ได้อย่างสะดวก รวดเร็ว สอดคล้องกับประภา ธาณรัตน์ (2550: 120) ที่กล่าวว่าครูเป็นผู้วางแผนร่วมกับผู้เรียนจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ กระตุ้น ทำท่าย ให้กำลังใจ สำรองความต้องการของผู้เรียนโดยการซักถาม สังเกต สัมภาษณ์ หรือทำแบบทดสอบก่อนเรียนเพื่อกระตุ้นความสนใจ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตจริงและให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงให้มากที่สุด

1.2 บทบาทครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ จากการวิเคราะห์ผลการประเมินความต้องการจำเป็น พบว่าครูผู้สอนต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสรุปความรู้ได้ด้วยตนเอง เพราะการที่ผู้เรียนสรุปความรู้ได้ด้วยตนเอง แสดงถึงความเข้าใจในสิ่งที่ได้เรียนมา การเรียนรู้ต้องให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง ดังนั้นบทบาทของครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสามารถสรุปความรู้ได้ด้วยตนเองนั้นมีอยู่หลายประการ เช่น เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง สังเกต สำนวญ มีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน เช่นแนะนำ ใช้คำถาม จัดการเรียนรู้อาจารย์หลากหลายรูปแบบให้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระ สอดคล้องกับเอียน สมิต และอนงค์ วิเศษสุวรรณ (2550: 2) ที่กล่าวว่าบทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ครูผู้สอนจะใช้เวลาไม่มากให้ข้อมูลเบื้องต้น เวลาส่วนใหญ่จะให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรม เช่น อภิปรายกลุ่มย่อย ศึกษาข้อมูลจากตำรา ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต ระดมความคิด สร้างโครงการ ผลิตผลงาน การแสดงบทบาทสมมติ การแก้ปัญหา โดยให้ผู้เรียนเรียนรู้มีส่วนร่วมมากกว่าการเรียนแบบรับฟังหรือรับรู้จากสิ่งที่ครูสอน การเรียนเช่นนี้นักเรียนจะเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองจนสามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ของตนเองได้

1.3 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จากการวิเคราะห์ผลการประเมินความต้องการจำเป็น พบว่าครูผู้สอนต้องการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเพื่อค้นหาความรู้อย่างเป็นระบบใช้กระบวนการแก้ปัญหา การศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบระเบียบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมรส ไปถึงาม (2549 :94) ศึกษาแนวโน้มนการพัฒนาครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท ในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2549-2558) พบว่าการดำเนินการพัฒนาครูโรงเรียนจะต้องจัดให้มีการพัฒนาความรู้ในด้าน

สมรรถภาพทางการวิจัย ใช้กระบวนการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ เช่นเดียวกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ระบุไว้ในหมวด 4 มาตรา 30 ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมในแต่ละระดับการศึกษา และมาตรา 24(5) ให้ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนการสอนและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) ซึ่งการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาโดยเฉพาะครูผู้สอนมีความรู้ความสามารถในการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ จะส่งผลถึงคุณภาพของผู้เรียน โดยครูต้องสามารถนำการวิจัยเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ และการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนทุกคนสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการเรียนรู้และพัฒนานตนเองได้ แต่จากสภาพปัญหาการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ทำวิจัยและนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนน้อยมาก (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2551) จากผลการวิจัยและสภาพปัญหาดังกล่าวจะเห็นว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้การวิจัยมีความสำคัญ เพราะการวิจัยมุ่งพัฒนาทักษะการค้นคว้า แสวงหาความรู้ ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานที่จะนำพาผู้เรียนค้นพบและสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง จึงเป็นสิ่งที่ควรจัดและฝึกฝนผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางที่ได้กำหนดไว้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่ครูผู้สอนต้องการพัฒนาอีกประเด็นคือ การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เริ่มจากการแสวงหาความรู้และเน้นกระบวนการคิด ทำให้ผู้เรียนมีความคงทนในการเรียนรู้ มีความกระตือรือร้นที่จะเรียน เป็นการฝึกให้ผู้เรียนรู้จักวางแผนและการแก้ปัญหา ค้นคว้าหาความรู้ได้ด้วยตัวเอง มีคุณสมบัติคิดเป็น ทำเป็น และถ่ายทอดเป็นสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือที่เน้นกระบวนการมีส่วนร่วม เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทำงานร่วมกันเพื่อความสำเร็จร่วมกันของกลุ่ม ซึ่งการเรียนแบบร่วมมือมิใช่เป็นเพียงจัดให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่ม เช่น ทำรายงาน ทำกิจกรรมประดิษฐ์หรือสร้างชิ้นงาน อภิปราย ปฏิบัติการทดลอง ครูผู้สอนจะต้องพยายามใช้กลยุทธ์วิธีให้ผู้เรียนได้ใช้สิ่งที่มาจากการทำกิจกรรมต่างๆ จัดระบบความรู้ สรุปเป็นองค์ความรู้ด้วยตนเอง (พิมพ์นธ์ เตะตะคุบต์, 2544 :15) ดังนั้น การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือครูผู้สอนจะต้องเลือกเทคนิคการจัดการเรียนที่เหมาะสมกับผู้เรียน และผู้เรียนจะต้องมีความพร้อมที่จะร่วมกันทำกิจกรรม รับผิดชอบงานของกลุ่มร่วมกัน โดยที่กลุ่มจะประสบความสำเร็จได้ เมื่อสมาชิกทุกคนได้เรียนรู้บรรลุตามจุดมุ่งหมายเดียวกัน นั่นคือ การเรียนเป็นกลุ่มหรือเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 การวัดและประเมินผลทั้งในด้านความรู้และพฤติกรรม แนวทางที่ควรพัฒนาคือการประเมินผลการเรียนรู้ทั้งผลงานและกระบวนการ ประเมินผลการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ซึ่งการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันจัดให้มีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย มีข้อดีคือสามารถวัดและประเมินผลผู้เรียนได้ตรงตามสภาพความเป็นจริง การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ครูผู้สอนต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอนให้มีความสัมพันธ์ เชื่อมโยงและสอดคล้องกัน ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กล่าวถึงการวัดและประเมินผลการเรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรม การเรียน การร่วมกิจกรรม ควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของ

แต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้อย่างเป็นกระบวนการที่ให้ผู้สอนใช้พัฒนาคุณภาพของผู้เรียน เพราะจะช่วยให้ได้ข้อมูลที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้าและความสำเร็จทางการเรียน รวมทั้งเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ

ดังนั้นการประเมินความต้องการจำเป็นและการจัดลำดับความต้องการจำเป็นที่ได้กล่าวมาทำให้ทราบว่า การพัฒนาครูผู้สอนด้านการจัดการเรียนรู้ ควรพัฒนาด้านพฤติกรรม ความรู้และเจตคติ การพัฒนาบุคลากรครู เป็นการปรับปรุงในลักษณะกระบวนการเสริมสร้างและเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานให้เพิ่มพูน ความรู้ ความสามารถมีศักยภาพ ทักษะประสบการณ์ รวมทั้งเจตคติ ค่านิยมที่ดีในการทำงานได้รับการเพิ่มขวัญและกำลังใจ ความเชื่อมั่น ตลอดจนการรับแนวคิดใหม่ในการปฏิบัติงาน ที่สอดคล้องกับงานในหน้าที่ต้องกระทำ และรับผิดชอบให้ดียิ่งขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับถอมอมจิตต์ ชุททะกะพันธ์ (2546 : 29) ที่กล่าวว่าการพัฒนาครูผู้สอนเป็นการดำเนินงานที่เป็นระบบ เพื่อเพิ่มพูนส่งเสริม ให้ครูผู้สอนมีความรู้ ทักษะความสามารถในการนำความรู้ไปใช้ และเจตคติจะทำให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล บรรลุตามเป้าหมายขององค์กร โดยที่ครูผู้สอนต้องมีความต้องการพัฒนาด้านตนเองเป็นพื้นฐาน ในการพัฒนาครูผู้สอนด้านการจัดการเรียนรู้ก็เช่นเดียวกันควรพัฒนาครูผู้สอนทั้งด้านความรู้ พฤติกรรม และเจตคติที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนเป็นส่วนสำคัญในการทำให้การจัดการเรียนรู้ประสบผลสำเร็จได้ตามแนวคิด

2. การจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูผู้สอนด้านการจัดการเรียนรู้ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินความต้องการจำเป็นทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ในการจัดการเรียนรู้ ด้านพฤติกรรมในการจัดการเรียนรู้ และด้านเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้ พบว่า ครูผู้สอนมีความต้องการจำเป็นในด้านพฤติกรรมในการจัดการเรียนรู้เร่งด่วนที่สุด รองลงมาคือด้านความรู้ในการจัดการเรียนรู้ และด้านเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้ แสดงให้เห็นว่าครูผู้สอนมีความรู้ในระดับมากและมีเจตคติที่ค่อนข้างดีต่อการจัดการเรียนรู้ แต่ยังไม่นำความรู้ที่มีไปปฏิบัติจริง ทำให้ความต้องการจำเป็นในด้านพฤติกรรมในการจัดการเรียนรู้ต้องพัฒนาเร่งด่วนที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของจำลอง ราชโยธา (2552) พบว่าในภาพรวมครูผู้สอนมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้คิดวิเคราะห์ในด้านพฤติกรรมมากที่สุดและด้านความรู้รองลงมา ส่วนด้านเจตคติมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาน้อยที่สุด เมื่อศึกษาถ้อยแถลงในรายละเอียดด้านพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ พบว่าครูมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้การวิจัยเพื่อให้ผู้เรียนสามารถค้นคว้าหาความรู้อย่างเป็นระบบ และการใช้กระบวนการบูรณาการสาระความรู้ด้านต่างๆ ที่เป็นเช่นนี้ เพราะครูยังจัดการเรียนการสอนแบบเดิมที่เน้นเนื้อหามากกว่าการจัดกระบวนการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่ดีนั้นควรจัดให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เน้นความสำคัญของกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ความสำคัญของความรู้เดิม ผู้เรียนต้องลงมือปฏิบัติจริง ค้นหาความรู้ด้วยตนเองจนค้นพบความรู้ ครูผู้สอนมีหน้าที่จัดกระบวนการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสังเกต สำรวจ ใช้กระบวนการกลุ่ม ประเมินและตรวจสอบความคิด การปฏิบัติ การแก้ปัญหา สอดคล้องกับทศนา แหมมณี (2554: 90) ที่กล่าวว่าการจัดการเรียนรู้แต่ละรูปแบบ เช่น การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้โมเดลซิปปา และการจัดการเรียนรู้แบบค้นพบ มีความแตกต่างกันในรายละเอียด แต่สิ่งที่เหมือนกันคือต้องการให้ผู้เรียนสามารถสรุปความรู้ได้ด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยพบว่าครูมีความต้องการจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องพัฒนาในด้านพฤติกรรมในการจัดการเรียนรู้ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสามารถนำสารสนเทศที่ค้นพบนี้ไปใช้ประกอบการพิจารณา และดำเนินการในด้านการตัดสินใจ การวางแผนตลอดจนกำหนดนโยบายในการพัฒนาบุคลากรครูในหน่วยงานให้สามารถจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ข้อมูลที่นำมาสร้างข้อคำถามในแบบสอบถามและแบบวัดเจตคติในครั้งนี้ได้จากการศึกษาเอกสารและเอกสารที่เกี่ยวข้องเท่านั้น ในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีนำข้อมูลจากกระบวนการกลุ่ม การสนทนากลุ่ม วิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมมาเสริมเพิ่มเติมเพื่อนำข้อมูลหรือข้อสรุปที่ได้มาสร้างข้อคำถามในแบบสอบถามให้ครอบคลุมต่อไป

2. หลังจากประเมินความต้องการจำเป็นและครูผู้สอนได้รับการพัฒนาแล้ว ควรมีการวิจัยติดตามผลการพัฒนาครูผู้สอนด้านการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ทราบว่าการพัฒนาตามสภาพที่ควรจะเป็นหรือไม่

3. ควรมีการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูผู้สอนด้านการจัดการเรียนรู้ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขตอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว

“พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542” (2542, 19 สิงหาคม) ราชกิจจานุเบกษาเล่ม 116 ตอนที่ 74ก หน้า 45-46.

จำลอง ราชโยธา. (2552). *การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้คิดวิเคราะห์ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, เลย.

ถนอมจิตต์ ขุทตะกะพันธ์. (2546). *การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความรู้และทักษะของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

ทิสนา แคมมณี. (2554). *ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประภา ธาณรัตน์. (2550). *บทบาทครูในยุคปฏิรูปการเรียนรู้. วารสารรามคำแหง มหาวิทยาลัยรามคำแหง*, 24(1), 120.

พัชรี ชันอาสาชะวะ. (2544). *การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูผู้สอนด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

- พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์. (2544). *การเรียนรู้การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : แนวคิด วิธี และเทคนิคการสอน 1*. กรุงเทพฯ : เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมนเนจเม้นท์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2549). *2549 ปีแห่งการปฏิรูปการเรียนรู้การสอน*. กรุงเทพฯ : สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2551). *รายงานการประเมินคุณภาพภายนอก สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบที่ 2 โรงเรียนบ้านยางเปียง อำเภอมวก้อย จังหวัดเชียงใหม่*. กรุงเทพฯ : สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). *รายงานการศึกษาไทยในเวทีโลก พ.ศ.2549*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2552). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2550). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมรส ไปงาม. (2549). *แนวโน้มการพัฒนาครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท ในทศวรรษหน้า(พ.ศ.2549-2558) (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต)* มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.
- เอียน สมิต และอนงค์ วิเศษสุวรรณ. (2550). *การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ วารสารศึกษาศาสตร์*, 18(2), 2. มหาวิทยาลัยบูรพา.